כי פליגי בעל ביעור מר סבר לשעבר משמע. פירש ר"ת לשעבר משמע עפי מלהכא אכל מ"מ משמע שמי קצת להכא דאי לא משמע כלל להכא אלא לשעבר א"כ היכי קאמר בסמוך שמא למול לא סגי דלאו איהו מהיל וכי בשביל שאין אנו יודעין לתקן יאמר שקר: **לא** סגי דלאו איהו מהיל. דעל האב מוטל כדפירש הקונטרס אבל המל גרים מכרך למול את הגרים [1]שהמכרך חייב למול כמו האב המל: **בעידנא** דאגבהה נפיק ביה. וא"ת כיון דנפק היאך יברך והלא צריך לברך עובר לעשייתו [2]ותומר ר"י אע"ג דנפק אכתי עוסק במצוה שצריך לנענע בקריאת הלל (סוכה ל:) **לצאת** יצא מיבעי ליה. לאחת משמע שלא יצא עדיין באותה נטילה ומשכחת לה כשהפכו כדאמרי' בסוכה (ד' מב.) דאינו יוצא אלא דרך גדילתו או שנטלו שלא לצאת בו באותה נטילה וכשאדם נוטל ולוקח אין צריך להופכו כדפי' ר"י כיון שצריך לנענע בהלל או מסוס שאינו רוצה לצאת באותה נטילה: **והלכתא** על ביעור חמץ. יכול הוא לומר כן שאף זה הלשון משמע להכא או שמא דוקא על ביעור חמץ ויש טעם בברכות ור"י לא מצא טעם לכל הברכות: **על** הטבילה. אומר ר"ת כשם הגאון דוקא בטבילת גר דלא חזי קודם טבילה דלא מצי למימר ונוגו דאכתי נכרי הוא אבל שאר מייבי טבילה כגון בעל קרי וכיוצא בו מותר לברך כדאמרינן בפ' מי שאמרו (ד' כב.) נהוג עלמא כמלתא דבי כרי יהודה [3]בעל קרי שיכול להתפלל ולברך ולגמוד קודם טבילה [4]אע"כ אומר ר"י דאין לגעור בנשים שמברכות אחר הטבילה כיון דאיכא טבילת גר דלא מצי לברך לא מילקו וכן בטבילת ידיים לא מילקו בין נטילה של אחר בית הכסא דלא מצי לברך קודם מיהו בנטילה יש טעם אחר לברך אחר נטילה קודם ניגוב כדאמרינן (סוטה ד' ד:) האוכל לחם בלא ניגוב ידיים כאילו אוכל לחם טמא וי"מ דבכל טבילות קאמר דגברא לא חזי דקודם שירד למים אינו צריך לברך דילמא משוס דיעבתותא דמיא מימנע ולא טביל ואחר שירד אז הוא עריס ואסור לברך משוס דלבו רואה את העריה [5]: **ונרות** מגר. וקשה דיהוה ליה למימר מיפוס מגר ולא נרות מגר וי"ל דמיפוס לא קאי אגר לכך יש לפרש דליף מיפוס דגר מחיפוס דירושלים שהיא בנרות ואותן נרות מגר ואמי שפיר דהשתא צריך לאתויי קרא דמיפוס נרות ולא סגי בקרא דגר ה' נשמת אדם וגו':

מטה

מעיקרא משמע. על ביעור שביערתי והרי עדיין לא בדיק דהא ברכה קודם בדיקה היא. ביעור הייגו נמי בדיקה: **נימא למול.** בתמיה. משמע דאותו רופא המל את כל בני העיר לוותי [6] למול את התינוק הזה: **וכי לא סגי דלאו איהו מהיל.** עליו המצוה מוטלת והלא על אביו מוטל כדאמרן בקדושין פרק קמא קרוב לסופו [7] אבל ביעור מצוה על בעל החמץ מוטלת וכל אים ואים בודק ביתו והיכא דיכול לומר לנכר לא נימא על ביעור: ופרכינן **אבי הכן מאי איכא למימר.** אי על המילה לשעבר משמע הא אפשר לו לומר למול מאי איכא למימר היכי שרינן ליה למימר על המילה: **אין הכי נמי.** צריך לומר למול: **פסח וקדשים.** הנעלים נלטוו דכתיב (ויקרא ז) וסמך ידו ושמט: **נפק ביה.** ומברך על שעבר: **והלכתא על ביעור.** נמי להכא משמע. וגבי מילה נמי לא שנא אבי הכן מאינש דעלמא דהא להכא משמע ועל מילה נמי כלומר דמי: **עובר.** קודם כמו ויעבר את הכושי קדמו במיתת אבשלום: **ויעבר מלכם לפניהם.** יקדים ליל ברלא: **דאבאי נברא לא חזי.** כגון טבילת בעלי קרי דקיימא לן בברכות (ד' כ:) שאסור בדברי תורה ובברכה דעזרא מיקן טבילה לבעלי קריין לדברי תורה ומשום הכא טבילה תקון בכל הטבילות ברכתן לבסוף: **למדנו מליאה.** האמורה בחמץ ממליאה האמורה בנביא דבימין: **ומליאה מחיפוס.** כלומר ואותה מליאה של בימין מחיפוס האמור אצלה דמה מליאה של נביא ע"י חיפוס אף מליאת חמץ ע"י חיפוס: **וחיפוס מחיפוס וחיפוס מנרות.** לאחר שלמדת שהיא ע"י חיפוס חזור ולמוד זה החיפוס מחיפוס שכתוב בירושלים שהוא בנרות דכתיב בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות: **ונרות מגר.** דכתיב בגר יחידי גר אלהים [8] נשמת אדם חופש כל חדרי בטן ולקמיה מפרש הא למה לי: **זכר לדבר.** כדפרשינן והשתא מפרש קראי היכא ורמיה ממש ליתא אלא אסמכתא בעלמא [9] דדברי תורה מדברי קבלה ניהו: **קולא הוא.** דאקיל דחמנא גבי ירושלים דלא נבדקיה באבוקה אלא באור קטן הילכך לא יצטרכו חמץ מיניה להקל: **אם שמע.** מהאי קרא דבדיקה מעליתא היא דכתיב חופש כל חדרי בטן:

מפני

הוא דקאמר רחמנא לא בדיקנא לה בירושלים בנהורא דאבוקה דנפיש נהורא טובא אלא בנהורא דשרגא דזוטר נהורא טפי דעון רבה משתכח ועון זוטר לא משתכח תא שמע גר ה' נשמת אדם: תנו רבנן [10]אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה [11]ולא לאור האבוקה אלא לאור הגר

מפני

עין משפט נר מצוה

מד א מי' פ"ג מהלכות חמץ ומצה הלכה ו סמג לאין לו טוש"ע א"ח סי' תלב סעיף ה:

מה ב מי' פ"ח מהלכות כרכות הל' ג ופי"א הלכה ג ופ"ד מהלכות תפילין הלכה ז סמג עשין כג (טוש"ע א"ח סימן כה סעיף ב וסי' קנח סעיף יא רש מלמס בהל' תפילין דף עג.):

מו ג מי' פ"ח מהלכות כרכות הל' ז סמג עשין מ טוש"ע י"ד סי' רסח סעיף כ:

מז ד מי' פ"ב מהלכות חמץ ומצה הלכה ל סמג עשין לט טוש"ע א"ח סי' תלב סעיף ה:

מח ה מי' שם טוש"ע א"ח סי' תס סעיף כ:

רבינו חננאל

וכל המצות כלן מברך עליהן קודם עשייתן, חוץ מן הטבילה בלבד, כדתניא טבל ועלה בעלייתו אומר אקב"ו על הטבילה. יש מי שאומר דבטבילה דגר בלבד הוא זה הדבר. דתנן עלה רב"ה אומרים הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר. אבל שאר חייבי טבילות מברכין ואחר כך טובלין, דגרסינן נדה קוצה לה חלה והלא נדה טמאה היא ומברכת וקוצה לה חלה. ויש אומרין כל טמא אינו מברך אלא אחר הטבילה. דתנן בתרומות פ"א חמשה לא יתרומו ואם תרמו תרומתן תרומה, האלם והשכור והערום והסומא ובעל קרי. ואמרינן בגמ' הללו חמשה אין תורמין לכתחלה, יש מהם מפני הברכה. והם האלם והערום ובעל קרי מפני שאינן יכולין לברך ולתרום. ויש מהן שאין מכוונים את המוכתר והן הסומא והשכור. שהיי אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תפלה לא יצא. שכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו נידופין. איזהו שתוי, זה ששתה רביעית. שכור שששתה יותר מרביעית. ר' דורא בעי קמיה דר' אסי, שכור מהו לברך א"ל ואכלת ושבעת וברכת אפילו מדומדם וכו'. אמר רב חסדא למדנו מציאה ממציאה הכא כתיב שאור לא ימצא, והתם כתיב ריחפש בגדול החל ובקטן כלה ומצא. ההכא כתיב מציאה בחפוש, וכתיב קרא אחרינא בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות, נמצאת כי זו המציאה הכתובה בשאור כאלו כתיב בה חפוש בנר. ואם יש לומר חפוש ירושלם בנרות קולא הוא, כלומר שבנר אינו חפוש יפה, הנה הפסוק אמר נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן, כלומר הנר חופש כל מה שבחדרים. ת"ר אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור האבוקה אלא לאור הנר

מסורת הש"ס

א) [שבת קלו: מנחות מג.], ב) פוסק מו. [ותוספתא כרכות פ"ו הט"ו ע"ש], ג) [שבת ל. וש"נ], ד) [מנחות מב.], ה) לקמן קיט: מנחות לה: מגילה כח: פוסק נט. נדה סג., ו) כרכות נא., ז) [לעיל ב. ע"ש], ח) [ירושלמי], ט) [לעיל ד.], י) [ה"ן כל"ל], יא) [שבת קלו:], יב) [וע' תוס' פוסק נט. ד"ה טוכרן], יג) כן כתיבת, יד) [וע"ע תוס' חולין קלו: ד"ה מרבי אלעזר], טו) [וע"ע תוס' כרכות נא. ד"ה מעיקרא].

תורה אור השלם

1. וידבר מֹשֶׁה אֶרוֹן וַיֹּאמֶר לוֹ רוץ וְרֵץ אַחֲרֵי הַדֶּרֶךְ הַכֹּכָר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוּשִׁי: שמואל ב יח כג
2. וְהוּא עֹבֵר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אֲחִוֹתוֹ: בראשית לג ג
3. עָלָה הַנָּהָר לִפְנֵיהֶם פָּרָצוּ וַיַּעַבְרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיְיָ בְּרֹאשָׁם: מיכה ב יג
4. שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל מְחֻמָּצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ: שמות יב יט
5. וַיְחַפֵּשׂ בְּגָדוֹל הַחֵל וּבְקָטֹן כִּלָּה וַיִּמְצָא הַגָּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת בִּנְיָמִן: בראשית מד יב
6. וְהָיָה בָּעֵת הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלִַם בַּנֵּרוֹת וּפָקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים הַקֹּפְאִים עַל שְׁמָרֵיהֶם הָאֹמְרִים בִּלְבָבָם לֹא יֵיטִיב יְיָ וְלֹא יָרֵעַ: צפניה א יב
7. נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן: משלי כ כז

גליון הש"ס

רש"י אבר לדבר. דל"ת מד"ק ניטנו כלאי כחגינה י ע"ב:

מוסף רש"י

העשרה לולב. כענין יום טוב, לעצמו. ולא לאחרים (סוכה מז.). **ויעבר את הכושי.** ויקדם את הכושי (מגילה כא:) קדמו לרוץ לפניו (סוכה מז.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com